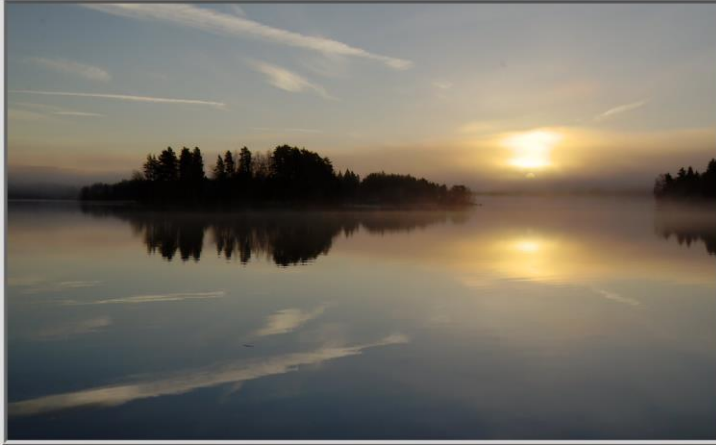

PÄLKÄNEEN KALATALOUSALUEEN

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA 2023 - 2033

Johanna Möttönen & Päivi Pyyvaara
Pirkanmaan kalatalouskeskus ry

Yleisen kokouksen hyväksymä 18.01.2023.
Suunnitelma on laadittu kalastonhoitomaksuvaroilla

Pälkäneen kalatalousalueen
käyttö- ja hoitosuunnitelma vuosille 2023-2033

Hyväksytty: kalatalousalueen yleinen kokous 18.1.2023 ja Pohjois-Savon ELY-keskus 5.5.2023

Pälkäneen kalatalousalue
Posti ja käyntiosoite: Kuokkamaantie 4a, 33800 TAMPERE
www.palkaneenkalatalousalue.fi

Johanna Möttönen ja Päivi Pyyvaara
Kannen kuvat: Heikki Virtanen

Pirkanmaan kalatalouskeskuksen tiedonantoja nro 73

ISBN 978-952-9856-73-2 (painettu julkaisu)
ISBN 978-952-9856-74-9 (verkkajulkaisu)
ISSN 0789-9750 (painettu julkaisu)
ISSN 2954-1190 (verkkajulkaisu)

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	5
1 PERUSTIEDOT KALATALOUSALUEESTA	6
2 VESIALUEIDEN JA KALAKANTOJEN TILA	7
ROINE	7
PÄLKÄNEVESI.....	9
MALLASVESI	11
3 KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA	13
TIIVISTELMÄ KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMAN KESKEISISTÄ TOIMENPITEISTÄ.....	13
KALASTUKSEN KEHITTÄMINEN JA EDISTÄMINEN	14
VAPAA-AJAN KALASTUKSEN YHTENÄISLUPAJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN	17
KALAKANTOJEN HOITOTOIMENPITEET	18
VAELLUSKALOJEN JA UHANALAISTEN KALAKANTOJEN ELINKIERRON SEKÄ MUUN BIOLOGISEN MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN	22
TARVITTAVAT KALASTUKSEN ALUEELLISET SÄÄTELYTOIMENPITEET	24
KALASTONHOITOMAKSUINA KERÄTTÄVIEN VAROJEN OMISTAJAKORVAUKSIIN KÄYTETTÄVÄN OSUUDEN JAKAMINEN	27
KALATALOUDELLISESTI MERKITTÄVÄT ALUEET SEKÄ KALATALOUSELINKKEINOILLE HYVIN SOVELTUVAT ALUEET	27
KAUPALLISEEN KALASTUKSEEN SOVELTUVAT PYYDYKSET	31
VIRTAVESIEN KÄYTÖN JA HOIDON PARANTAMINEN	32
KALASTUSTIETOJEN SEURANTA	34
KALASTUKSENVALVONNAN JÄRJESTÄMINEN	35
ALUEELLINEN EDUNVALVONTA	37
VIESTINTÄSUUNNITELMA	39
VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI JA SUUNNITELMAN PÄIVITYS	40
4 LÄHDELUETTELO	41

Johdanto

Uudistettu kalastuslaki astui voimaan huhtikuussa 2015. Kalastuslain tarkoituksena on sen 1 §:n mukaan *”parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojele.”*

Kalatalousalue on kalastuslain mukainen vesialueen omistajien ja alueen muiden toimijoiden yhteistyöelin. Kalatalousalue toimii alueensa asiantuntijana vesialueiden omistukseen, valuma-alueeseen, vedenlaatuun, kalastukseen ja kalakantojen kestävään kasvuun liittyvien asioiden hoidossa. Se pyrkii toiminnallaan kehittämään alueensa kalataloutta sekä edistämään jäsentensä yhteistoimintaa kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon järjestämiseksi. Kalatalousalueen toimintaa ohjaa ensisijaisesti kalastuslaki ja ELY-keskuksen ohjeet sekä säädökset.

Kalatalousalueiden toiminnan käynnistämisen jälkeen niiden keskeisin tehtävä on ollut uuden, kalastuslain 36 § mukaisen käyttö- ja hoitosuunnitelman laatiminen. Suunnitelman tehtävänä on turvata alueen kalavarojen kestävä käyttö ja tuotto sekä biologinen monimuotoisuus, ja edistää vesien ekologisen tilan paranemista. Käyttö- ja hoitosuunnitelman tulee ottaa huomioon lainsäädännön perusteella asetetut vaatimukset sekä valtakunnalliset hoitosuunnitelmat.

Kalavesien käyttöä ja hoitoa suunnitellaan vesialueiden omistajia ja vesialueiden käyttäjiä varten. Uudistetulla suunnitelmalla pyritään kuvaamaan alueen perustiedot tiiviisti ja toimenpiteet esitetään konkreettisina, mutta tavoitetaso-tyyppisen ja ohjeellisen ajattelun kautta. Tämä jättää osakaskunnille tilaa toteuttaa käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteita heille parhaaksi katsomallaan tavalla.

1 Perustiedot kalatalousalueesta

Pälkäneen kalatalousalue sijaitsee Kokemäenjoen vesistön itäosassa. Kalatalousalueen vedet sijaitsevat Kangasalan, Lempäälän ja Pälkäneen sekä Valkeakosken alueella. Kalatalousalueen kotikunta on Pälkäne. Naapurikalatalousalueita ovat Pirkkalan, Längelmäveden, Hauhonreitin ja Vanajanselän kalatalousalueet. Hallinnollisesti alue kuuluu Pohjois-Savon ELY-keskuksen Järvi-Suomen kalatalousyksikön toimialueeseen. Kalatalousneuvontaa alueella antaa Pirkanmaan kalatalouskeskus ry.

Kalatalousalueen kokonaisvesipinta-ala on noin 17000 ha. Suurimmat järviaaltaat ovat Roine (5173 ha), Mallasvesi (5581 ha) ja Pälkänevesi (4592 ha). Muita isompia järviä ovat mm. Lotilanjärvi (130 ha), Tyköljänjärvi (147 ha) ja Pintele (313 ha). Tärkein virtavesialue on Valkeakosken Apianvirta. Järjestäytyneitä osakaskuntia on n. 50 sekä järjestäytymättömiä n. 60. Lisäksi etenkin Pälkänevedellä on useita jaettuja vesialueita .

Kartta 1. Pälkäneen kalatalousalueen toimialue (kartta: Maanmittauslaitos)

2 Vesialueiden ja kalakantojen tila

Roine

Vesistötunnus:	35.712/713
Pinta-ala:	5458 ha
Keskisyvyys:	7,4 m
Suurin syvyys:	38 m

Roine saa suurimman osan vedestään Längelmävedestä Kaivannon kanavan kautta, virtaama kanavassa on 17,8 m³ /s. Muut tulevat vedet ovat määrältään vähäisiä (mm. Kirkkojärven reitti Kangasalasta). Roineesta vedet virtaavat edelleen Tossanselän ja Laajasalmen kautta Mallasveteen.

Roine jaetaan kahteen eri osaan: Tossanselkään ja pohjoisosan suureen syvänealtaaseen (suurin syvyys yli 20 m). Veden laadultaan Roine on karu ja kirkasvetinen sekä jokseenkin luonnontilainen järvi. Kirkkojärven rehevät vedet aiheuttavat häiriötä Talviahteenlahteen. Roineen kuormitus koostuu pääasiassa Kirkkojärvestä tulevasta pistemäisestä kuormituksesta, maa- ja metsätalouden ja vapaa-ajan asutuksen aiheuttamasta hajakuormituksesta. Myös runsaat rantojen ruoppaukset ja muu vesistö rakentaminen heikentävät paikallisesti veden laatua.

Roineen osakaskunta hallinnoi suurta osaa Roineesta. Luvanmyyntitietojen perusteella pyyntiponnistus on ollut useamman vuoden lievästi laskusuuntainen lukuun ottamatta ravustusta. Viehekalastus osakaskunnan luvalla on pysynyt tarkastelujaksolla koko lailla tasaisena. Ravustus on laskenut v.2011 huippumäärästä tasaisesti, joskin vuosi 2020 oli rapulupien myynnin kannalta hyvä. Ravustus on yksiköittäin tarkasteltuna Roineen osakaskunnan alueella suosituin kalastusmuoto.

Roineen kalakantojen nykytilasta ei ole tällä hetkellä ajantasaista tietoa. Alueella ei ole säännöllistä velvoitetarkkailua, jolla seurattaisiin veden laadun tilaa tai kalakannoissa tapahtuvia muutoksia. Alueella tavoitellaan monipuolisesti eri kalalajeja. Uistelun ja heittokalastuksen ykköskalana ovat kuha, hauki ja ahven. Verkkokalastuksessa tavoitellaan etenkin siikaa ja muikkua, jonka kanta on viime vuosina vahvistunut. Alueen erityiskohteena on Kaivannon kanava, jossa on oma lupa-alueensa. Kanavaan istutetaan säännöllisesti kirjolohta. Keväisin se on suosittu kuoreenlippoamispaikka.

Roineen kalastusta haittaa joka syksyinen piileväkukinta, joka estää verkko- ja muun havaspyynnin lähes kokonaan. Piilevän on arveltu olevan yksi syy muikun kannan hitaaseen elpymiseen.

Kalatalousalue on tehnyt alueelle kalastuskyselyn vuonna 2021. Kyselyn tarkoitus oli arvioida alueen kalastusta, kalakannoissa tapahtuneita muutoksia ja kokonaissaalista. Kyselyyn vastanneesta 262 henkilöstä kolmannes eli 75 henkilöä ilmoitti kalastaneensa Roineen alueella vuonna 2021. 75 vastaajan kokonaiskalansaalis Roineelta oli 3,5 tonnia, josta kuhan osuus oli noin tonni. Sekä hauen että ahvenen osuus saaliista oli reilu viidennes. Roineen kalansaaliista vapakalastusvälinein pyydystettiin suurin osa eli noin 2 tonnia.

Vastaajat pystyivät arvioimaan parhaiten kalakantojen tilan yleisimpien pyynnin kohteena olevien lajien, hauen, ahvenen, kuhan ja särjen osalta. Roineelta, jonka vastaajista enemmistö oli vapakalastajia, ”en osaa sanoa” -vastauksia saatiin eniten etupäässä verkoilla tavoiteltavien

lajien muikun, mateen ja siian osalta. Särki- ja lahnakannat saivat eniten arvosanoja ”erittäin hyvä”. Yli 70 % vastaajista arvioi haukikannan tilaksi vähintään hyvä. Noin puolet vastaajista oli sitä mieltä, että ahven- ja kuhakannat olivat hyvät tai erittäin hyvät. Toisaalta noin kolmannes luonnehti kantoja vain tyydyttäväiksi.

Suurin osa Roineen vastaajista, jotka pystyivät arvioimaan täplärapukannan tilaa, pitivät sitä hyvänä tai erittäin hyvänä. Muikkukannan tila jakoi mielipiteitä siitä arvionsa antaneiden keskuudessa. Vaikka järvitaimen-, siika- ja madekannat nähtiin pääosin olemattomina, heikkoina tai korkeintaan tyydyttävinä, eräät vastaajista pitivät siika- ja madesaaliitaan hyvinä.

Pälkänevesi

Vesistötunnus:	35.714/715
Pinta-ala:	4633 ha
Keskisyvyys:	7,7 m
Suurin syvyys:	47 m

Pälkänevesi saa vetensä useasta eri pienvesistöstä, mm. Sappeenjärven ja Linnajärven reiteiltä. Vedet laskevat Kostianvirran kautta Mallasveteen ja sieltä edelleen Apianvirran kautta Vanajaveteen. Kostianvirran keskivirtaama on ollut 1,6 m³/s. Karinkärki ja Kuurunkärki jakavat Pälkäneveden kahteen osaan: Jouttesselkään ja varsinaiseen Pälkäneveteen, joka puolestaan jakaantuu kolmeen selkälueeseen: Kukkolanselkään, Kelpiänselkään ja Tyrynselkään.

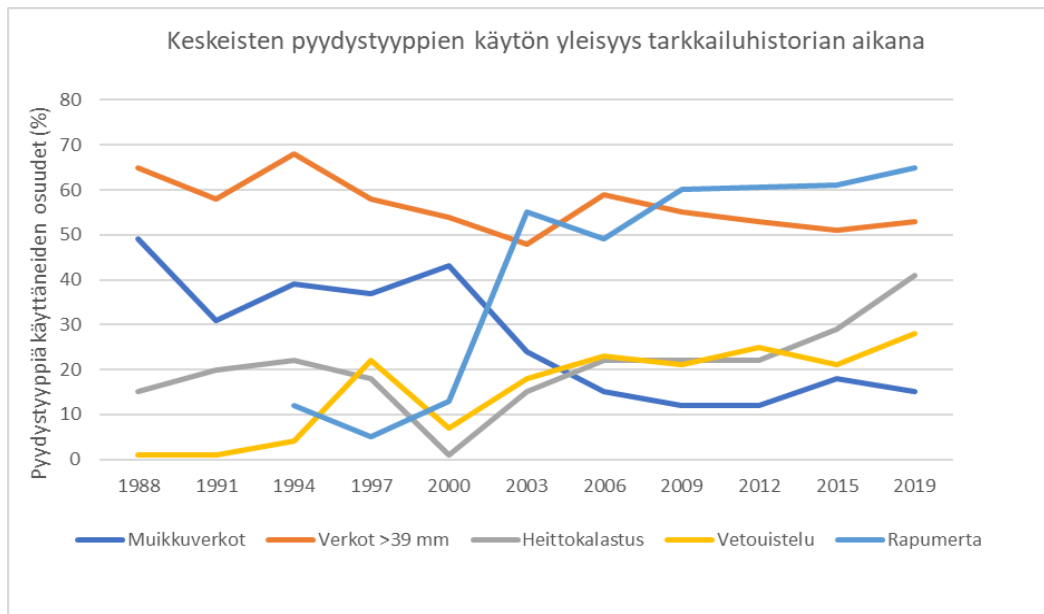
Vedenlaadultaan Pälkäneveden yleistila on hyvä. Koko Pälkänevesi kuuluu karuun vesityypiin. Happamuus on normaali. Vesi on kirkasta ja koko järven virkistyskelpoisuutta voidaan pitää hyvänä, vaikka talvisin syvänteissä esiintyykin veden laadun häiriöitä. Pälkäneveden teoreettinen keskiviipymä on noin 7 vuotta, joten veden vaihtuvuus on erittäin hidasta.

Pälkänevettä ovat kuormittaneet Aitoon taajaman ja Luopioisten vesihuolto Oy:n jätevedet. Lisäksi Jouttesselän itäosaan on johdettu Sappeen ympäristöhuolto Oy:n jätevedet. Ne johdetaan nykyään Pälkäneen kunnan jätevedenpuhdistamolle. Näiden kolmen pistemäisen jätevesikuormittajan vaikutus näkyy edelleen Tevunlahdessa, jossa on esiintynyt samentumista, rehevöitymistä ja normaalia suurempia määriä lämpökestoisia kolibakteereja. Myös tältä osin Pälkäneveden tilanne on vähitellen parantumassa.

Pälkäneveden kalastus- ja saalistiedot perustuvat alueella tehtävään velvoitetarkkailuun. Tiedot ovat raportista: ”Pälkäneveden Jouttesselän kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2019” Ari Westermarck, KVVY Tutkimus Oy (2021).

Pälkäneveden alueella kalastus on vähentynyt. Vuonna 2019 kyselyyn vastasi alle 10 ruokakuntaa kun 2003 vuonna kalastavia ruokakuntia oli vähän vajaa 40. Suosituimmat pyydykset ovat Pälkänevedellä olleet harvat verkot ja rapumerrat (kuvaaja 1). Myös heittokalastus on lisääntynyt. Verkkokalastus ylipäättänsä on koko ajan vähentynyt. Muikun kalastus on laskenut v. 2000 huippuvuodesta. Vain 10% kalastajista kertoi v.2019 käyttävänsä muikkuverkkoja.

Pälkäneveden tärkein saaliskala on kuha, jonka hehtaarisaaalis on 0,9 kg/ha (taulukko 1). Seuraavaksi suurimmat kokonaissaaliit saatiin hauesta (0,8 kg/ha) ja ahvenesta (0,6 kg/ha). Vuoden 2015 kyselyyn verrattuna kuhan saalisosuus nousi 21 prosentista 26 prosenttiin, hauen pysyi ennallaan (21 %) ja ahvenen osuus laski hieman (20% -> 16%). Muikkusaalis oli kilomääräisesti hieman yli puolet edelliseen tarkkailuvuoteen verrattuna, mutta saalisosuus (11%) on pystynyt ennallaan).

Kuvaaja 1. Keskeisten pyydystyyppien käytön yleisyys tarkkailuhistorian aikana (Westermark, A. 2021)

Taulukko 1. Pälkäneveden Joutnesselän kokonaissaalisarvio vuonna 2019 (Westermark, A. 2021)

Laji	Kg	%	kg/ha
Siika	212	4	0,1
Muikku	646	11	0,4
Taimen	5	0	0
Kirjolohi	2	0	0
Kuore	0	0	0
Hauki	1219	21	0,8
Salakka	1	0	0
Sulkava	4	0	0
Lahna	463	8	0,3
Pasuri	58	1	0
Säyne	46	1	0
Särki	525	9	0,3
Suutari	6	0	0
Sorva	5	0	0
Toutain	2	0	0
Made	104	2	0,1
Kuha	1450	26	0,9
Ahven	929	16	0,6
Yhteensä	5679	100	3,6
Särkikalat	1111	20	0,7
Tapauksia 38			

Mallasvesi

Vesistötunnus:35.711

Pinta-ala: 5581 ha

Keskisyvyys: 6,8 m

Suurin syvyys: 33 m

Mallasvesi on kalatalousalueen suurin järvi ja se saa vetensä pääasiassa Pälkänevedestä, Roineesta ja Pinteleestä. Pinteleen kautta Mallasveteen laskevat Hauhon reitin vedet. Muut tulevat vedet ovat vähäisempiä. Mallasveden vedet laskevat Apianvirran ja – kanavan kautta Vanajaveteen.

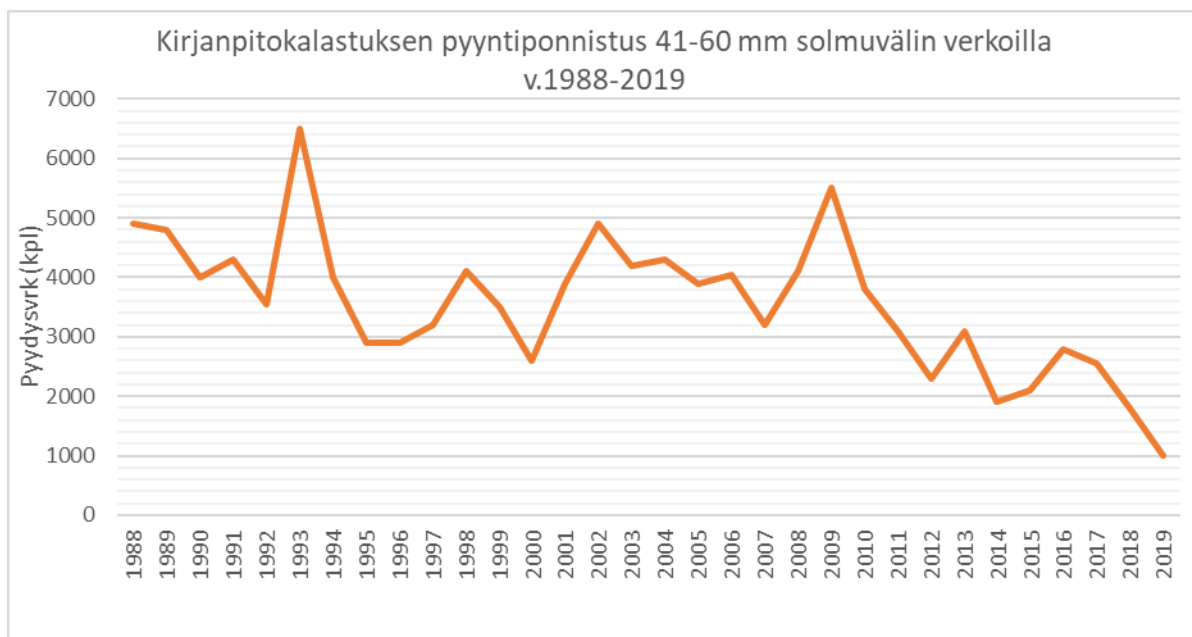
Mallasveden nykytilaa pidetään hyvänä. Paikallisia heikentymisiä veden laadussa on havaittavissa talvella syvänteissä ja se alentaa laatuluokan paikoitellen tyydyttäväksi. Kesäajan fosforitasoissa ei ole pitkällä aikavälillä tarkasteltuna tapahtunut suurta muutosta. Roineen tapaan Mallasveden syys- ja talvikalastusta vaikeuttaa voimakkaat piileväkukinnot.

Mallasvettä kuormittavat Pälkäneen jätevedenpuhdistamon purkuvedet. Sen vaikutukset näkyvät talvisin purkualueen edustalla olevassa syvänteessä. Alusveden sähkönjohtavuus on kohonnut ja tyyppiyhdisteiden pitoisuus on suuri. Pintavesi on kuitenkin ollut moitteetonta kuormituksesta huolimatta.

Tiedot Mallasveden kalakannoista perustuvat KVVY Tutkimus Oy:n laatimaan Mallasveden kalataloudellinen tarkkailu vuosina 2018-2019 -raporttiin, joka esittää kirjanpitokalastuksen saaliit verkkokalastuksen saalisdatasta. Vuoden 2019 pyydysvuorokausien yhteismäärä (41-60 mm) oli vain viidesosan v. 2009 aineistoon verrattuna. Laskusuuntainen käyrä heijastaa kotitarvekalastuksen yleistä vähenemistä.

Mallasveteen on istutettu planktonsiikaa, taimenta, järvilohia, kuhaa, kirjolohia ja ankeriasta. Ennen vuosituhannen vaihdetta alueelle on istutettu myös haukia, täplärapua ja harjusta. Luontaisesti järvessä esiintyy myös kuoretta, lahnaa, pasuria, säynettä, särkeä, sorvaa, suutaria, madetta, kuhaa ja ahventa. Tyypillisiä pyydyksiä alueella ovat verkot, katiskat, muikkuverkot, heittokalastus ja vetouistelu sekä tietenkin onki ja pilkki.

Kuha on merkittävin saalislaji Mallasveden verkkokalastuksessa. Mallasvedellä kuhalle luonnolliset saalisvaihtelut ovat olleet viime vuosina tavallista rajumpia, mikä on heijastunut suoraan kalastuksen tuloksellisuuteen. Myös ahvenen yksikkösaalis oli yli 60 g/pyydysvuorokausi, eli kuusinkertainen edeltävien vuosien tasoon verrattuna. Myös hauen yksikkösaaliit ovat nousseet kaksinkertaisiksi, 111 g / pyydysvuorokausi.

Kuvaaja 2. Kirjanpitokalastuksen pyyntiponnistus 41-60 mm solmuvälin verkoilla vuosina 1988-2019 (KVVY Tutkimus Oy, 2020).

Taulukko 2. Kirjanpitokalastuksen tärkeimmän pyydystyyppin lajikohtaiset kokonaissaaliit ja saalisosuudet (KVVY Tutkimus Oy, 2020)

Verkot 41-60 mm	2018		2019	
	kg	%	kg	%
siika	4	1	3	1
taimen	2	0	0	0
kuore	0	0	0,3	0
hauki	95	22	112	23
lahna	85	19	61	12
pasuri	29	7	6	1
säyne	0,4	0	1	0
särki	0,4	0	0,3	0
sorva	2	0	2	0
suutari	0	0	1	0
made	35	8	15	3
kuha	172	39	233	47
ahven	12	3	61	12
kirjolohi	1	0	0	0
yhteensä	439	100	495	100
pyydys vrk	1861		1012	

3 Käyttö- ja hoitosuunnitelma

Tiivistelmä käyttö- ja hoitosuunnitelman keskeisistä toimenpiteistä

- Kalastusta lisätään ja monipuolistetaan kaikilla vesialueilla niin, että kalastus mahdollistaa kalavesien monimuotoisuuden säilymisen. Kalastusta tulisi kohdentaa vajaasti hyödynnettyihin kalalajeihin. Lupien hankinnan helpottaminen madaltaa kynnystä lähteä kalaan.
- Uusia yhtenäislupa-alueita perustetaan ja olemassa olevia laajennetaan tai säilytetään ennallaan. Monipuolistetaan lupatarjontaa.
- Mahdollistetaan paikallisen väestön kotitarvekalastus. Sitä tulee edistää niin, että saaliit ovat hyviä ja kalaa on saatavilla.
- Lähiruoka-teema tulee pitää esillä erilaisissa keskustelufoorumeissa. Kustannus-hyöty- tai panos-tuotos- sekä vaikuttavuusajattelua tulee vahvistaa: vesialueet ovat omaisuutta, josta voidaan odottaa tuottoa sen omistajille.
- Edistetään elintarvikehuoltovarmuutta.
- Huomioidaan vähempiarvoisen kalan hyödyntämismahdollisuudet veden laadun parantamisessa ja elinkeinokalataloudellisesti.
- Tietoa kerätään seurannan avulla kalataloudellisesti tärkeimmistä vesistöistä ja kalakannoista: kasvunopeus, sukukypsyyksiä, luontaisen lisääntymisen onnistuminen, kirjanpitokalastus kalataloudellisesti tärkeät alueet.
- Pieniä vesialueita yhdistetään suuremmiksi yksiköiksi.
- Yhteistyö aktiivisten osakaskuntien kanssa kehittyä edelleen
- Torjutaan rapuruttoa, täpläravun ja muiden vahingollisten vieraslajien leviämistä tiedotuksella ja valistamisella.
- Edistetään alueen pienvesien kunnostamista vaelluskalojen lisääntymis- ja poikastuotantoalueiksi sekä turvataan järvikutuisten kalojen kutualueita.
- Kalatalousalue tiedottaa, ohjaa ja valvoo kalatalousedun toteutumista toimialueellaan.
- Tuetaan osakaskuntien edunvalvontaa.

Kalastuksen kehittäminen ja edistäminen

Tavoite: Kalastus on vesialueilla monipuolista ja kohdistuu eri kalalajeihin, mahdollistaen kalavesien monimuotoisuuden säilymisen ja arvon tuottamisen omistajalle. Paikallisen väestön kotitarvekalastus on mahdollista. Kalastajille on tarjolla ajantasaista ja oikeaa tietoa luvanmyynnistä, veneenlaskupaikoista ja apajapaikoista.

Kalastuksen suuria trendejä ovat valtakunnallisestikin mm. talvikalastuksen, kotitarvekalastuksen ja pyydyskalastuksen väheneminen sekä kalastajien ikääntyminen. Paikallinen kalastusperinne on vaarassa kadota. Kalastus yksipuolistuu ja kalastajamäärät vähenevät, vaikka pyyntiponnistusta ja kalastajien määrää olisi suurimmalla osalla alueita varaa lisätä reilustikin ekologista kantokykyä vaarantamatta. Erityisenä huolena on kalastajien ja kalastuksen, etenkin verkko-, väheneminen sekä kalastuksen yksipuolistuminen ja vajaasti hyödynnettyjen kalalajien tilanne. Myös Pälkäneveden länsipään kalastuksen kehittäminen on haasteellista, koska alue on omistussuhteiltaan ja vesialuejaoiltaan poikkeuksellisen rikkonainen. Toisaalta vapaa-ajan kalastuksen suurissa trendeissä on havaittavissa myös nuoremman sukupolven tuoma murros kalastustapoihin ja -kulttuuriin.

Päästäkseen tavoitteisiin kalatalousalueen tulee tunnistaa kalastukseen, kalavesien hoitoon ja käyttöön liittyvien ongelmat, jotta toimintaa voitaisiin kehittää ja mahdolliset ongelmakohtat ratkaista. Erilaiset kalastajaryhmytyypit (kalastajaprofiilit) ja heidän tarpeensa tulee tunnistaa ja pyrkiä sovittamaan eri ryhmien toiveet yhteen.

Kalatalousalue pyrkii lisäämään kalastajien kiinnostusta kalavesiin ja helpottamaan kalastamaan pääsyä seuraavin keinoin:

Paikallisen väestön kotitarvekalastusta tulee edistää niin, että saaliit ovat hyviä ja kalaa on saatavilla. Lähiruoka-teema tulee pitää esillä erilaisissa keskustelufoorumeissa. Kustannus-hyöty- tai panos-tuotos- sekä vaikuttavuusajattelua tulee vahvistaa: vesialueet ovat omaisuutta, josta voidaan odottaa tuottoa sen omistajille. Tämä tarkoittaa, että vesien laatu ja tuottokyky säilyy vähintään entisellään ja mieluiten paranee. Saalistavoite on säilynyt edellisen käyttö- ja hoitosuunnitelman tasolla:

Saalistavoitteena voidaan pitää rehevillä järvilla 20-25 kg/ha ja karuilla noin 12-15 kg/ha. Esimerkkinä voidaan mainita Tampereen Pyhäjärven hehtaarisaalet, joka on vaihdellut 11,3-15,7 kg/ha (Piironen, 1999). Pälkäneveden kokonaissaalet on korkein (16,4 kg/ha) ja on varsin kohtuullinen, sen sijaan Roineen (11,9 kg/ha) ja Mallasveden (10,5 kg/ha) on vielä parantamisen varaa. Täältä pohjalta katsottuna luvan myyntiä ja kalastusta ei tule rajoittaa.

Ravustus kalatalousalueella on voimakasta täplärapukantojen vahvistumisen ansiosta. Pyyntin määrästä johtuen ongelmia on ollut jonkin verran mm. salaravustuksen, varkauksien ja häirinnän vuoksi. Ongelmia voidaan vähentää tiedotusta lisäämällä. Luvanmyynnin yhteydessä niin verkkokaupassa kuin käteiskaupassa voidaan jakaa ohjeita, miten tulee ravustaa ja huomioida samalla ranta-asukkaat. Myös paikallislehtien artikkelit kyläyhdistysten tiedotteet luetaan tarkasti.

Kalastajille tulee olla tarjolla **ajantasaista ja oikeaa tietoa luvanmyynnistä, veneenlaskupaikoista ja apajapaikoista**. Selkeyttämällä luvansaantia, myymällä lupia myös ulkopuolisille sekä tiedottamalla luvanmyyntipaikoista helpotetaan kalastamaan tulevan luvan Hankintaa. Vesialueen omistajien on turvattava myös ”ei-rantaa-omistavien” henkilöiden pääsy kalavesille. Tällöin myös luvaton kalastus vähenee, kun esimerkiksi mökkiasukkaat saavat helposti lunastettua lupansa.

Mahdollisten uusien venevalkamien ja veneenlaskupaikkojen selvittämiseksi tehdään osakaskunnille kysely, jonka perusteella tehdään maastokäynnit kunnostettaville ja uusille paikoille. Kunnollisen laskupaikan lisäksi läheisyydessä on oltava riittävät pysäköintialueet. Kyselyn jälkeen tehdään tarvittavat kunnostukset ja uusien luiskojen rakentamiset yhteistyössä osakaskuntien kanssa. Kun laskupaikat ovat valmiina, ne merkitään karttaan kalatalousalueen web-sivuille.

Edistetään liikuntarajoitteisten kalastusmahdollisuuksia. Yksi tärkeimmistä kalastuskohteista liikuntarajoitteisten kannalta on Kaivannon kanavan alueen kalastuspaikka. Tällä hetkellä maasto ja rakenteet ovat sellaiset, ettei kaikilla kalastajilla ole mahdollisuutta päästä turvallisesti alas. Liikuntarajoitteiset ja apuvälineillä liikkuvat henkilöt eivät pääse kalastuspaikoille. Myös Pälkäneen keskustan Kostian virran suunnitelma tulee ottaa uudelleen esille ja tarkastella siinä tehtyjä esityksiä nimenomaan liikuntarajoitteisten kalastuspaikoiksi. Kalatalousalueen tulee olla aktiivisesti yhteydessä kuntaan ja muihin viranomaisiin, jotta rakenteiden ja paikkojen kunnostuksessa otettaisiin huomioon myös tämän kalastajaryhmän tarpeet. Tarvittaessa kalatalousalue voi olla mukana hankkeen tekemisessä.

Nuorisotyöhön panostaminen on tärkeää kalastuskulttuurin ylläpitämiseksi. Tehdään eri kalastusmuotoja tutuksi hankerahoituksen puitteissa. Myös **kalastusperinteen säilyttämiseksi** ja tallentamiseksi tulisi käynnistää hanke.

Toimenpiteet ja suositukset:

- ➔ Kartoitetaan kalatalousalueen veneluiskat ja lupamyyntipisteet kartalle kalatalousalueen verkkosivuille. Huomioitava myös veneluiskien merkitys palo- ja pelastustoimen osalta. Tarvittaessa uusien luiskien rakentaminen.
- ➔ Huomioidaan nykyaikaiset vapaa-ajan ja kotitarvekalastuksen kalastuksen tarpeet ja kehittämistoiveet kalastajaprofiilien tunnistamisen kautta.
- ➔ Kaivannon kanavan ja Kostian virran infran parantaminen liikuntarajoitteisten kalastusmahdollisuuksien parantamiseksi.
- ➔ Lupien myynnissä jäsenyhteisöjä kannustetaan sähköisen verkkokaupan käyttöönottoon.
- ➔ Nuorisotyötä tehdään vuosittain hankerahoituksen puitteissa. Kannustetaan osakaskuntia panostamaan nuorisotyöhön ja nuoremman sukupolven rekrytointiin mukaan toimintaan.
- ➔ Järjestetään hankerahoitteisia teemapäiviä/kursseja: vajaasti hyödynnettyjen kalalajien kalastus ja saaliin hyödyntäminen ruoan valmistuksessa, vanhan ajan pyyntimenetelmien esittely (koukku, pitkäsiima, rantarysä, tuulastus, nuottaus).
- ➔ Käynnistetään hanke alueen kalastusperinteen tallentamiseksi ja säilyttämiseksi (nuotta-apajien kartoitus ja paikkatietojen säilyttäminen karttatietona, hiljaisen tiedon taltiointi).

Vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittäminen

Tavoite: Osakaskunnat ja muut vesialueen omistajat tekevät luvanmyynnin osalta yhteistyötä, etenkin pienvesillä. Yhdellä luvalla saa kalastaa koko järviolueella ja koko järvellä on yhtenäiset rajoitukset, mikäli sellaisia tarvitaan.

Viehekalastus useilla vavoilla onnistuu helposti laajoilla kalatalousalueen ja osakaskuntien muodostamilla yhtenäislupa-alueilla Roineella ja Mallasvedellä. Osakas/kalastuskunnat myyvät alueillaan verkko- ym. pyydyslupia ja ravustuslupia. Roineen osakaskunnan luvat ovat myynnissä myös Kalapassin verkkokaupassa. Onginta ja pilkintä ovat maksuttomia yleiskalastusoikeuksia lukuun ottamatta erikoiskohteita kuten Kaivannon kanava. Kaivantoon on perustettu v. 2005 kalastuslupa-alue, jossa on heittokalastus rannalta sallittu. Myös kuoreen lippoaminen keväällä on mahdollista siihen tarkoitettu luvalla. Kaivannon kanavalle kalastuslupia voi ostaa Kalapassin verkkokaupan kautta. Kalatalousalue kehittää edelleen omien sivujensa sisältöä niin, että niistä on helposti saatavissa selvillä osakaskuntien luvanmyyntipisteet ja muut kalastajan kannalta oleelliset tiedot.

Yhtenäislupatoimintaa tulee edelleen jatkaa ja kehittää harrastusmahdollisuuksien ja kotitarvekalastuksen vahvistamiseksi. Pälkäneveden pienten osakaskuntien kanssa tulee käynnistää neuvottelut yhtenäislupa-alueen muodostamiseksi etenkin Pälkäneveden länsiosaan. Yhtenäisluvan olisi hyvä kattaa koko järviolueen ja neuvotteluja selvittelysopimusten saamiseksi tulee jatkaa. Yhtenäisiä lupa-alueita saadaan myös yhdistämällä osakaskuntia maanmittaustoimituksella ja yhteistoimintasopimuksilla.

Osakaskuntien ja kalatalousalueen tulisi kiinnittää huomiota lupatarjontaan ja niiden markkinointiin. Yhtenäislupajärjestelmää tulisi monipuolistaa laajentamalla sitä myös pyydyskalastukseen. Tämä edellyttää osakaskunnilta yhteistoimintaa ja yhtenevää pyydysyksiköintiä. Verkkokalastuksen (erityisesti talvikalastuksen) vetovoimaa voidaan lisätä tarjoamalla kalastajille järviakohtaisia lupia. Viehekalastuksen yhtenäislupiin voitaisiin sallia myös useampia kalastusmuotoja kysynnän mukaan. Myös talvinen täkykalastus (ootto-onginta ja ismete-kalastus) on nostanut suosiotaan, mutta samalla suosio on aiheuttanut harmaita hiuksia kalastusvalvonnassa, sillä kalastuslainsäädäntö ei tällä hetkellä määrittele ismeteksi kutsuttua kalastusmuotoa mitenkään. Mitään uutta lupatyyppiä ei välttämättä tarvitse keksiä, vaan ainoastaan paikallisesti sopia, että uudet pyyntimuodot, ismete tai ootto-onki, sisältyvät passiivipyödyksen, esimerkiksi vanhaan koukkupynti- tai iskukoukkulupaan. (Lue lisää: Suomen Vapaa-Ajan Kalastajien Keskusjärjestö: Yhtenäisluvat kuntoon -raportti)

Toimenpiteet ja suositukset:

- Kalatalousalue edistää uusien yhtenäislupa-alueiden syntymistä tai nykyisten alueiden säilyttämistä vesialueiden omistajien toiveiden mukaisesti.
- Lupien helppoa saatavuutta lisätään: Mielekkään kokoiset yhtenäislupa-alueet, lupakaupan sähköistäminen ja virtaviivaistaminen. Markkinointi ja tiedotus kalatalousalueen verkkosivuilla, sekä sosiaalisessa mediassa.
- Monipuolistetaan yhtenäisluvan piirissä olevia kalastusmuotoja kysynnän mukaan.

Kalakantojen hoitotoimenpiteet

Tavoite: Arvokalakantojen luontainen lisääntyminen ja elinympäristöt vahvistuvat. Kalataloudellisesti merkittävistä vesistöistä kerätään systemaattisesti laadukasta tutkimustietoa suunnittelun tueksi. Kalakantoihin kohdistuva kalastus on monimuotoista, ympärivuotista ja eri lajeihin kohdistuvaa. Pyyntipaine on ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä, eikä vaaranna kalakantojen elinvoimaisuutta tai lisääntymismahdollisuuksia.

Veden laadun kohentaminen tai hyvänä säilyttäminen on tuottavien kalavesien edellytys. Rehevöitymiskehityksen myötä vähempiarvoisen kalan määrä on paikoin lisääntynyt ja matalat vesialueet ovat ruovikoitumassa.

Kalatalousalue pyrkii torjumaan vesistöjen pilaantumista seuraamalla toimialueellaan laatuun vaikuttavia hankkeita ja valvoo sekä edistää kalataloudellisen edun toteutumista näiltä osin. Suojavyöhykkeiden perustaminen, järvien virkistyskäyttötilan parantaminen, rehevöitymisen pysäyttäminen ja vesikasvien niitto, veden pinnankorkeuden säilyttäminen järkevällä tasolla ovat asioita, joita kalatalousalueen tulee seurata ja aktiivisesti puoltaa.

Kestävä kalakantojen hoito perustuu aina suunnitelmallisuuteen ja tutkittuun tietoon. Kalakantojen hoidossa pyritään luontaisen lisääntymisen tukemiseen ja mahdollistamiseen esimerkiksi kutualueiden rauhoituksilla (kuha) ja lisääntymisalueita kunnostamalla (ns. haukitehaat ja kututurot). Näistä on kirjattu tarkemmin käyttö- ja hoitosuunnitelman myöhemmissä kappaleissa

Istutukset

”Kalojen istuttaminen on sallittu ainoastaan, jos kyseessä olevan lajin tai kannan istuttaminen kohdevesistöön sisältyy kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Uuden lajin tai kannan kotiutusistutukseen sekä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömään istutukseen on saatava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kala- tai rapukannan elinvoimaisena säilymistä taikka luonnon monimuotoisuutta.” (Kalastuslaki 74 §)

Järkevästi toteutetut istutukset lisäävät kalaveden arvoa ja houkuttelevat kalastajia vesille. Istutuksia suunniteltaessa on kuitenkin varmistettava siitä, että istutuksille löytyy ekologisesti järkevät perusteet ja istutuskantaa hyödynnetään tehokkaasti. Toisin sanoen järvellä on jo oltava aktiivista kalastusta. Yhteisesti ja riittävän laajasti tehdyillä istutuksilla on merkitystä järviolueen kannan muodostukseen. Kotiutus- ja siirtoistutukset ovat luvanalaista toimintaa ja niihin on oltava sekä vesialueen omistajan, että Pohjois-Savon ELY-keskuksen lupa.

Pitkällä aikavälillä kalatalousalueen tulisi laatia pitkäjänteinen ja keskitetty suunnitelma esimerkiksi kalavesiä kaavoittamalla tai sijainninhjauksen keinoin. Tämä edellyttää nykyisten kalataloudellisesti tärkeiden alueiden tarkempaa kartoitusta. Jatkossa eri vesistöjä voitaisiin kaavoittaa selkeästi alueella menestyvien kalalajien vaalimiseen. Istutusten tuloksellisuutta tulee seurata esimerkiksi koekalastuksilla tai saaliskirjanpidolla.

Jos luontaisesti lisääntyvä kanta on tiheä, istutuksia ei pääsääntöisesti tarvita. Lisäksi on paljon lajeja, jotka lisääntyvät luontaisesti ja joita kannattaa istuttaa vain poikkeustapauksissa tarkan selvityksen ja harkinnan jälkeen (esimerkiksi hauki). Kohdejärnessä ei saa esiintyä happikatoja. Järnessä tulee mieluusti olla havaittavissa myös istutettavan lajin luontaista lisääntymistä. Syvänteiden pohjalla voi esiintyä happivajausta, mutta ylemmissä vesikerroksissa happipitoisuuden tulee olla hyvä ympäri vuoden.

Seuraaviin kappaleisiin on kirjattu joitakin huomioita tavallisimmista istukaslajeista, sekä esitetty ELY-keskuksen suositukset istutuksissa käytettäviin kalakantoihin. Tämä ei kuitenkaan ole kattava lista ns. sallituista istukaslajeista. Istutuksia saa tehdä kalastuslain §74 puitteissa, kunhan ne ovat ELY-keskuksen linjausten mukaisia. Täpläravun ja muiden EU:n vieraslajiluettelon mukaisten lajien istuttaminen vesistöihin on kielletty.

Järvitaimen

Mikäli halutaan selvittää esimerkiksi taimenistutusten vaikutusta Roineen muikkukantoihin, voidaan taimenistutukset jättää välistä 2-3 vuodeksi ja istuttaa silloin enemmän muita lajeja. Taimenta voidaan istuttaa pienenä, suositeltava ikä on 1-vuotias, sellaisiin pieniin virtavesiin, joissa taimen mahdollisesti voisi lisääntyä. Tämä vaatii kuitenkin etukäteen tehtyjä selvityksiä.

Siika ja kuha

Mallasvedellä siika- ja kuhakannat ovat tällä hetkellä melko alhaisia. Näiden lajien menestymistä Mallasvedellä voisi seurata tarkemmin, jos esimerkiksi vuosina 2022-2024 istutettaisiin pääasiassa kuhaa ja vuosina 2025-2028 pääasiassa siikaa. Tällöin olisi syytä myös panostaa istutusten seurantaan sekä koekalastusten tekemiseen.

Hauki

Hauen istutusta ei enää juurikaan suositella muuta kuin sellaisille alueille, joissa hauen kutu epäonnistuu esimerkiksi veden korkeuden vaihtelujen vuoksi (kutu jää kuiville veden laskettua kudun jälkeen). Esimerkiksi Mallasvedellä on sellaisia matalia lahtia, joissa hauki kutee ja joissa veden korkeus vaihtelee, niin ettei hauen kutu aina onnistu. Kalatalousalue selvittää alueen potentiaaliset hauen lisääntymispaikat. Mikäli sopivia kohteita löytyy, perustetaan haukitehtaita tai kunnostetaan alueita hauen lisääntymiseen sopiviksi esim. Mallasvedellä. Tavoitteena on lisätä hauen arvostusta saalis- ja ruokakalana sekä edistää sen luontaisen lisääntymisen onnistumista.

Haukitehdas on haukien lisääntymiseen räätälöity kosteikko, jossa haukien lisääntyminen onnistuu hyvällä varmuudella ja tehokkaasti. Tutkimuksissa on havaittu kunnostettujen kosteikkojen, joissa on runsaasti kasvillisuutta, toimivan erinomaisina hauen lisääntymisalueina. Kunnostetuissa kosteikoissa, joissa kasvillisuus oli väliaikaisesti veden alla, hauenpoikasten määrä kasvoi muutamasta tuhannesta yli sataan tuhanteen kunnostustyön jälkeen. Kasvillisuuden arveltiin olevan ratkaisevan tärkeää, koska niissä kosteikoissa, joissa kasvillisuutta ei ollut tai se poistettiin, ei vastaavaa kehitystä havaittu. Veden alle jäänyt kasvillisuus tarjoaa optimaaliset lisääntymisolosuhteet, lisää saatavilla olevan ravinnon määrää ja tarjoaa suojaa poikasille. Haukitehtaat ovat lisänneet hauenpoikasten määrää ja myös emokalojen määrä on haukitehtaiden vaikutusalueella tuplaantunut muutamassa vuodessa.

Petokalakantoja voidaan vahvistaa edistämällä niiden lisääntymistä esim. kutupaikkakunnostuksilla ja tarvittaessa istutuksilla. Kuhan ja ahvenen kutemista voi edistää kustannustehokkaasti hyödyntämällä vanhat joulukuuset kututuroiksi.

Ankerias

Ankeriasta kalastetaan kesäkuukausina pitkälläsiimalla ja vapavälinein, sekä jonkin verran katiskoilla ja rysillä. Ankeriassaaliit ovat olleet viime vuosina vähäisiä. Ankerioiden määrä vesistöissämme on vähentynyt ja ankeriaan pyyntiperinne on hiipunut. Valtioneuvosto antoi heinäkuussa 2022 asetuksen, jolla äärimmäisen uhanalaiseksi luokitellun ankeriaan kalastus kiellettiin Suomessa kokonaan lukuun ottamatta heinäkuuta. Asetusmuutoksella toimeenpannaan EU-asetuksessa (2022/109) ankeriaan suojaksi säädetty velvoite, jonka mukaan ankeriaan kalastus tulee kieltää merialueella vähintään kolmen kuukauden ajaksi elokuun alun ja helmikuun lopun välillä. Lisäksi kalastuskielto koskee myös sisävesiä. asetuksessa mainitaan, että nousuesteiden yläpuolelle istutettuja ankerioiden voitaisiin pyytää ELY-keskusten harkinnassa olevien poikkeuslupien avulla. Pälkäneen kalatalousalue tulee hakemaan poikkeuslupaa pyynnille alueellaan, sillä riskit paikallisen kalastusperinteen ja -osaamisen loppumiselle ovat todelliset. Pälkäneen kalatalousalueella istutetaan kalatalousmaksuvaroilla vuosittain noin 8000 euron edestä ankeriaan poikasia. Kalatalousalue hankkii em. varoilla ankeriaan poikasia vuodelle 2023, jonka jälkeen istutuksista pidetään tauko. Tauon aikana seurataan istutusten tuottavuutta. Jatkossa pyritään myös selvittämään koepyyntillä alueelta vaellukselle pyrkivien ankerioiden määrää voimalaitosten läheisyydessä

Täplärapu ja kirjolohi

Täplärapu listattiin vuonna 2015 EU:n vieraslajiasetuksessa haitalliseksi vieraslajiksi. Tämän vuoksi **täplärapua ei saa istuttaa**. Kirjolohi-istutuksia tulee sen vieraslajistatuksen takia harkita tarkkaan. Mikäli vesialueelle ei ole aikaisemmin istutettu kirjolohta, istutukseen tarvitaan ensin lupa ELY-keskukselta.

ELY-keskuksen kalakantasuositukset kalaistutuksissa

Kalalaji	ELY:n kantasuositus
Ankerias	Eurooppalainen
Hauki	Paikalliset haukikannat
Harjus	Rautalammin kantaa. Muut kannat sovittavat ELY-keskuksen kanssa.
Kuha	Paikallinen kanta, jos saatavissa. Muutoin aiemmin käytettyjä kantoja
Järvilohi	Vuoksen vesistön kanta
Järvitaimen	1. Paikalliset taimenkannat 2. Rautalammin tai Vuoksen vesistön kanta
Järvisiika	1. Sysmän Majutvesi 2. Saarijärven Pyhäjärvi 3. Säskylän Pyhäjärvi
Nahkiainen	Vesistöalueen oma kanta
Nieriä	Istutusluvasta sovittava aina tapauskohtaisesti ELY:n kanssa
Planktonsiika	1. Rautalammin kanta 2. Koitajoen kanta
Toutain	Vesistöalueen oma kanta.
Karpin ja muikun istuttaminen on sallittu. Muiden lajien istutusluvista sovittava aina tapauskohtaisesti ELY-keskuksen kanssa	

Yleisimmille istukaslajeille suositellaan käytettävän seuraavia tiheyksiä. Reittivesillä harvoin päästään suositusten mukaisiin istutusmääriin. Siian ja taimenen osalta olisi sopiva istukasmäärä laskettava yli 10 m syvyisten ulappa-alueiden pinta-alan mukaan.

Laji	ikä	tiheys kpl/ha
Kuha	1k	10-15
Planktonsiika	1k	10-30
Järvitaimen ja -lohi	3 v (-4v)	0,5-1

Toimenpiteet ja suositukset:

- Kalakantojen inventointi ja perusdatan tuottaminen alueelta: Perusdataa kerättävä mm. kalamäärät, laji- ja ikärakenteen selvitys, kasvunopeus, petokalojen lisääntymisalueet, mahdollisten vääristymien korjaussuunnitelma ja luontaisen lisääntymisen tukeminen.
- Kalatalousalue hakee poikkeuslupaa ankeriaan pyyntiajan laajentamiseksi.
- Kalaistutusten tuloksellisuuden seuranta; koekalastukset ja kirjanpito.
- Ankeriasistutusten tauko 2024 eteenpäin ja tauon vaikutuksen selvittäminen Mallasvedellä ja Pälkänevedellä.
- Taimenistutusten vaikutusten selvittäminen Roineella.
- Siika- ja kuhakantojen tilan selvitys Mallasvedellä.
- Lajikohtaisesti hyvätuottoisten vesistöjen tunnistus ja kantakohtaisten hoitosuunnitelmien laadinta.

Vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaaminen

Tavoite: Vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinolosuhteita vaalitaan ja uusia alueita kunnostetaan. Alueelle syntyy uusia luontaisesti lisääntyviä vaelluskalakantoja. Jokirapukannat vahvistuvat.

Kalatalousalue edistää pienvesien kunnostuksia vaelluskalojen elinkierron turvaamiseksi ja pitää vedenlaatuasioita esillä huomioiden valtakunnallisen vaelluskalastrategian päätöksenteossaan. Lisäksi pyritään vaikuttamaan kantaa ottamalla luonnon monimuotoisuuden säilymiseksi ja tilan parantamiseksi.

Virtavesissä, joissa esiintyy luontaisesti omanlaisiaan taimenkantoja, ei tulisi tehdä istutuksia taimenkantojen sekoittumisen välttämiseksi. Vesistöissä, jossa taimen lisääntyy luontaisesti ensisijaisia hoitotoimenpiteitä ovat kunnostustoimet: parannetaan virtausolosuhteita ja luontaisen lisääntymisen mahdollisuuksia (kutusoraikot), lisäämällä suojapaikkoja nousuesteitä poistamalla. Kalatalousalueella voi olla koordinoiva rooli kunnostussuunnittelussa yhdessä osakaskuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Pälkäneen kalatalousalueen toimialueella pienimuotoisia kunnostuksia toteuttaneen KVVY ry:n mukaan potentiaalisia alueita, jonne selvityksiä ja kunnostuksia voitaisiin kohdentaa Pälkäneen kalatalousalueella ovat:

- Sappeenjärven reitti: taimenen mäti-istutusten kokeilu ja sähkökoekalastukset, virtavesi-inventointi ja kartoittavat sähkökoekalastukset koko reitille.
- Myllyoja: virtavesi-inventointi ja sähkökoekalastus, kunnostusmahdollisuuksien selvittämiseksi ja kalaston tilan arvioimiseksi
- Apianvirran sähkökalastus, virtavesikutuisten kalojen kutualueiden kunnostaminen
- Myllyniitynoja: mäti-istutusten ja sähkökoekalastusten jatkaminen, kunnostustoimien käynnistäminen
- Aitoon Myllyojan virtavesi-inventointi ja kartoittavat sähkökoekalastukset.

Kalatalousalue huomioi toiminnassaan myös jokiravun suojelun. Kalatalousalue torjuu rapuruton, täpläravun ja muiden vahingollisten vieraslajien leviämistä tiedotuksella ja valistamisella. Osakaskuntien ja vesialueiden omistajien tulee kiinnittää omassa toiminnassaan huomiota rapuruton torjuntaan (veneiden ja pyydysten desinfiointi) sekä täpläravun leviämisen estämiseen.

Vahvistetaan petokalakantoja edistämällä niiden lisääntymistä esim. kutupaikkakunnostuksilla ja tarvittaessa istutuksilla. Kuhan ja ahvenen kutemista voi edistää kustannustehokkaasti hyödyntämällä vanhat joulukuuset kututuroiksi. Hauen lisääntymismahdollisuuksia voidaan tukea perustamalla haukitehtaita. Haukitehdas on haukien lisääntymiseen räätälöity kosteikko, jossa haukien lisääntyminen onnistuu hyvällä varmuudella ja tehokkaasti. Tutkimuksissa on havaittu kunnostettujen kosteikkojen, joissa on runsaasti kasvillisuutta, toimivan erinomaisina hauen lisääntymisalueina.

Toimenpiteet ja suositukset:

- Taimenen mätirasia- ja pienpoikasistutuksia virtavesiin jatketaan myös osakaskuntien ja kalatalousalueen resurssien puitteissa. Virtavesissä, joissa esiintyy luontaisesti omanlaisiaan taimenkantoja, ei tulisi tehdä istutuksia taimenkantojen sekoittumisen välttämiseksi.
- Vesistöissä, jossa taimen lisääntyy luontaisesti ensisijaisia hoitotoimenpiteitä ovat kunnostustoimet: parannetaan virtausolosuhteita ja luontaisen lisääntymisen mahdollisuuksia (kutusoraikot), lisäämällä suojapaikkoja nousuesteitä poistamalla.
- Mätirasia- tai pienpoikasistutuksien jatkaminen vesistöissä, jossa taimen eivät heikon tilansa takia pysty ylläpitämään itseään luontaisen lisääntymisen kautta
- Uusien vaelluskaloille potentiaalisten virtavesien kartoittaminen sähkökoekalastuksilla
- Torjutaan rapuruttoa, täpläravun ja muiden vahingollisten vieraslajien leviämistä tiedotuksella ja valistamisella.
- Kartoitetaan hankemahdollisuuksia esimerkiksi ns. haukitehtaiden tai muiden vastaavien luontaisten lisääntymisalueiden perustamiseksi.

Tarvittavat kalastuksen alueelliset säätelytoimenpiteet

Tavoite: Kalastuksen ohjaaminen on osakaskuntalähtöistä ja todettuun tarpeeseen perustuvaa. Kuhan lisääntymisalueet rauhoitetaan kutuajaksi. Kalatalousalue käynnistää tiedonkeruun säätelytoimenpiteiden tarpeellisuuden selvittämiseksi.

Kalastuslaki ja -asetus ohjaavat kalastusta mm. pyydettävien kalojen koon ja vapaa-ajan pyydyskalastuksen tehon suhteen (8 verkkoa / pyyntikunta). Lakisääteiset alमितat ja rauhoitusajat on esitetty liitteissä.

Kalastuspaine tulee saada sopivaksi kalakannan kokoon nähden. Alueesta riippuen pyyntiä tulisi pyrkiä lisäämään tai varmistamaan että eri pyyntimuotoja harjoitetaan kestävästi ja monipuolisesti. Esimerkiksi kuha-, ahven- ja särkikalakannat kestävät hyvin pyyntiä. Säätelytoimenpiteiden tulla olla mahdollisuuksien mukaan yhdenmukaisia, mutta kuitenkin aina vahvasti harkittuja, ja tietoon pohjautuvia.

Roineella ja Mallasvedellä on voimassa verkon solmuvälisuositus, ettei alueella käytettäisi 29-44 mm verkkoja (1.10.-31.12. välisenä aikana rajoitus ei ole voimassa). Suosituksella pyritään turvaamaan kuhan lisääntyminen ja estämään alamittaisten yksilöiden pyynti. Osakaskuntien ja kalastajien oma-aloitteisin toimin solmuväli kuhanpyynnissä on jatkuvasti noussut ja on selvästi suurempi kuin kieltoalueen yläraja. Koeluonteisesti kalatalousalueella on voimassa lievennys em. rajoitukseen, joka sallii myös 29-44 mm:n verkkojen käytön alle 3 m:n syvyisillä ruohikkorannoilla. Tällä pyritään turvaamaan myös ahven- ja särkikalakantojen hyödyntämisen. Rantapyynnistä on pidettävä kirjaa, joka on toimitettava vuosittain kalatalousalueen hallitukselle. Kirjanpitovelvoite ei ole tuottanut tarvittavia tuloksia, vaan se on järjestettävä kokonaan uudelleen.

Kuhan lisääntymisen turvaamiseksi alueelle olisi suositeltavaa asettaa solmuvälisuositus, jonka tulisi olla vähintään 50 mm. Rajoitusten tulisi olla ajallisia ja paikallisia, jotta pystyttäisiin turvaamaan muiden kalalajien tehokas hyödyntäminen. Kuhan lisääntymisen turvaamiseksi kalatalousalue suosittelee kestävän kalastuksen **kutualueiden rauhoittamista esimerkiksi paikallistuntemuksen perusteella toukokuun puolivälistä heinäkuun puoliväliin.** Suositeltavaa on, että **talvehtimissyvänteissä vältettäisiin pienisilmäisten ja vahvalankaisten (alle 55 mm) verkkojen käyttöä.**

Ravustus on lisääntynyt kalatalousalueella viime vuosina. Kalatalousalueen tulee olla mukana täpläravun menekin edistämiseen tähtäävissä hankkeissa ja pyrkiä toimimaan niin, että kantaa voitaisiin hyödyntää tehokkaasti. Myös ammattimaista ravustusta tulee tukea ja kannustaa osakaskuntia myymään ammattikalastajille isommat pyyntioikeudet kuin harrastelijoille. Ravustusta sinällään ei ole perusteita rajoittaa kannan säilymisen vuoksi. Jos kanta olosuhteiden tai normaalin kannanvaihtelun vuoksi heikkenee, voidaan rajoituksia harkita.

Pyydysyksiköintisuositukset

Tavoitteena on yhteisen pyydysyksiköinnin saaminen kaikkiin kalatalousalueen vesiin. Suositellaan, että kaikki alueen osakaskunnat noudattavat seuraavaa ohjesääntöä:

Verkko:

Normaalikoko, pituus 30 m, syvyys 3 m	1 py
Tuplaverkko, pituus 60 m, syvyys 3 m	2 py
Syvä verkko, pituus 30 m syvyys 3-6 m	1,5 py
Syvä tuplaverkko, pituus 60 m syvyys 3-6 m	3 py

Rysä ja paunetti:

Alle 1,5 m korkea	1 py
1,5-4 m korkea	5 py
Yli 4 m korkea	10 py

Nuotta:

Alle 4 m korkea	10 py
Yli 4 m korkea	30 py

Muut:

Katiska	0,5 py
100 koukun pitkäsiima	1 py
Syöttikoukku	0,2 py
Heittovapa, vetouistin, perhovapa	1 py
Rapumerta	0,5 py

Kokonaispyydysyksikkömäärä määräytyy vesihehtaarien mukaan. Kalastuksen tehokkuudessa tulisi pyrkiä tasoon 2 py/vesihehtaari. Näin ollen reittivesien kokonaispyydysyksikkömäärät olisivat:

- Pälkänevesi 9000 py
- Roine 10300 py
- Mallasvesi 11000 py

Pienvesillä voi käyttää samaa kerrointa (2). Sellaisilla järvillä, joissa on paljon kalastukseen kelpaamatonta vesialuetta (ruohikkoalueita, matalaa) voi käyttää kerrointa 1,5 tai yrittää arvioida kalastukseen kelpaavan vesialueen pinta-ala ja käyttää sitä kokonaispyydysyksikkömäärää laskettaessa.

Yksikkömäärää jaettaessa on otettava huomioon eri kalastajaryhmät. Kokonaisyksikkömäärää suositellaan jaettavan seuraavasti:

- kalastuskunnan osakkaille 70 %
- kylässä asuville kotitarve- ja virkistyskalastukseen 20 %
- ulkopuolisille kalastajille 5 %
- ammattikalastajille 5 %

Ammattikalastuskiintiö on tarkoitettu lisäkiintiöksi niille osakkaille, jotka kalastavat ammatikseen tai ei-osakkaille alueella ammattikalastusta harjoittaville. Tavoitteena on käyttää mahdollisimman suuri osa kokonaiskiintiöstä; mikäli osakkaiden kiintiö ei tule kokonaan käytettyä, voidaan lupia myydä enemmän esim. kylässä asuville tai muille ulkopuolisille. Edellä mainittua jako kannattaa käyttää ohjeellisena, ei tiukkana rajana.

Toimenpiteet ja suositukset:

- ➔ Systemaattinen tiedonkeruu kalakantojen kasvusta, populaatiodynamiikasta ym. säätelytoimenpiteiden tarpeellisuuden selvittämiseksi. Tarkastelu suunnittelukauden puolivälissä.
- ➔ Kuhan lisääntymisen turvaamiseksi tiedossa olevien kutualueiden rauhoitussuositus kaikelta kalastukselta toukokuun puolivälistä heinäkuun puoliväliin sekä alle 55 mm verkkojen käytön välttäminen talvikauden syvännepyyntissä. Mahdollisesti rauhoituspiirin perustaminen ja tehokasta valvontaa.
- ➔ Pyydysyksiköinnin käyttöönotto osakaskunnissa.

Kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakaminen

Tavoite ja toimenpiteet: Kalatalousalue jakaa vesialueiden omistajille yleiskalastusoikeuksien käytöstä ja kalastusopastoinnasta kertyvät korvausvarat KALPA-järjestelmää käyttäen.

ELY-keskus tekee toimialuettaan koskevan jakopäätöksen ja tilittää rahat kalatalousalueille Luonnonvarakeskuksen tekemän viehekalastusselvityksen perusteella kertymävuotta seuraavana vuonna, ellei jakopäätöksestä laadita valituksia.

Pälkäneen kalatalousalue tekee alueensa omistajakorvauksia koskevan jaon käyttämällä ensisijaisesti Kalpa-järjestelmää. Jakoperusteet määritellään suoraan pinta-alojen perusteella, eli kaikkialla on sama rasisarvo. Niille vesialueille, joilla viehekalastusta ei voi harjoittaa maksullisten yleiskalastusoikeuksien perusteella, ei jaeta korvauksia kuten ei myöskään niille omistajille, joille määräytyvä korvaussumma on enintään 50 €. Kalatalousalueen toiminnanjohtaja ja hallitus valmistelevat jakoehdotuksen yleiskokoukselle, joka päättää jaosta ja rahojen tilitysaikataulusta.

Kalataloudellisesti merkittävät alueet sekä kalatalouselinkeinoille hyvin soveltuvat alueet

Tavoite: Kaupallinen kalastus ja kalastusmatkailu mahdollistavat lähikalan tarjonnan ja luontomatkailun kehittämisen suunnittelualueella. Kalataloudellisesti ja kalatalouselinkeinolle merkittävistä alueista laaditaan paikkatietoaineistoa.

Pälkäneen kalatalousalueella toimii kaksi sellaista ammattikalastajaa, jotka saavat vuotuisesta valtion verotuksessa tulostaan 30 % ammattikalastuksesta sekä kaksi muuta ammattikalastajaa, jotka kuuluvat ammattikalastusrekisteriin. Kalatalousalueen tulee toimia niin, että ammattikalastajien on mahdollista harjoittaa elinkeinoaan ja pyrkiä tarvittaessa neuvottelemaan osakaskuntien ja yrittäjien kanssa. Myös vahvojen rapukantojen tuomat mahdollisuudet pitää huomioida kalastuksen järjestämisessä.

Huomioitavaa on, että alla olevat määrittelyt eivät rajaa tai koske osakaskuntien määräsvaltaa tai hinnoittelupolitiikkaa. Määritelmät koskevat vain poikkeustilannetta, jossa ELY-keskus harkitsee luvan myöntämistä kalastuslain 13 § ehtojen mukaisesti. Kalastuslain 14 § koskee vain ELY-keskusta ja sen mahdollisesti myöntämää lupaa: Jos 13 § ehdot täyttyvät ja ELY-keskus myöntää luvan, kalastusoikeuden haltija on oikeutettu saamaan rahallisen korvauksen omalle alueelleen myönnettyjen lupien mukaisesta omaisuuden käytölle aiheutuvasta haitasta. Korvaus vastaisi vastaavasta vapaaehtoiseen sopimukseen perustuvasta luvasta maksettavaa käypää hintaa.

Kalastuslain tavoitteena on myös kaupallisen kalastuksen toimintaedellytysten parantaminen. Lain perustelujen mukaan tavoitteeseen pyritään muun muassa määrittelemällä kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet, joita koskevia kalastuslupia ja kalastusoikeuksien vuokrasopimuksia kalavesien omistajat sitoutuisivat tekemään alueen kaupallisten kalastajien kanssa.

Aiheeseen liittyviä keskeisiä määritelmiä

Ympäristön ja luonnon näkökulmasta kalataloudellisesti merkittäviksi alueiksi voidaan lukea sellaiset alueet, jotka ovat elintärkeitä kalalajin luontaiselle lisääntymiselle, esimerkiksi kuhan ja taimenen kutualueet. Pälkäneen kalatalousalueella nämä alueet ovat heikosti tunnettuja, joten paikkatiedon kerääminen seuraavalle suunnittelukaudelle on tärkeää. **Taloudellisesti merkittävä alue** voi olla merkittävä puhtaasti taloudellisesti niin lupamyynnin kuin saaliin helpon tavoitettavuuden/pyydyttävyyden näkökulmasta. Nämä alueet ovat tavoitelluista lajeista riippuen ja pyyntimenetelmien suhteen erilaisia.

Kalatalouselinkeinoilla tarkoitetaan tässä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa kalastusopastointia/kalastusmatkailua ja kaupallista kalastusta. Kalastuslain 18 §:n mukaan ELY-keskus voi kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi myöntää koko toimialuettaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä tai viehekalastusta.

Kaupalliselle kalastukselle hyvin soveltuvat alueet ovat kaupallisille toimijoille helposti saavutettavissa, kalakannat ovat vahvat ja infrastruktuuri on kunnossa. Jonkin järviolueen suora poissulkeminen ei sinänsä ole mielekäästä, sillä muutokset kalakannoissa ja kalastuksessa voivat nopeastikin muuttaa kaupalliselle kalastukselle hyvin soveltuvia alueita. Myös esimerkiksi kesäaikaan tiiviisti asuttu loma-asutusalue voi talviaikaan olla varsin kelvollinen pyyntialue. Kapeat vuolteet ja salmet, väylä-alueet sekä asutun rannan (asuinrakennus) välittömässä läheisyydessä sijaitsevat vesialueet, tai alueet joihin kohdistuu lainsäädäntöön pohjautuvia kalastusrajoituksia, eivät ole kaupalliselle kalastukselle hyvin soveltuvia alueita. Muilta osin kalatalousalueen järvioltaat ja Pintele ovat periaatteessa hyvin soveltuvia kaupalliseen kalastukseen ja ravustukseen. Vilkaasti liikennöidyt alueet ja kapeikot eivät sovellu hyvin isompien sulkupyödysten käyttöön. Särkikalojen kaupalliselle kalastukselle (esim. katiskapyynti) soveltuvia alueita voivat olla käytännössä kaikki vesistöt, joissa toiminnasta saa taloudellisesti kannattavaa. Tarkempaa paikkatietoa ei tässä käyttö- ja hoitosuunnitelman vaiheessa ole tiedossa.

Kalastusmatkailuun/opastointiaan hyvin soveltuvilla alueilla tarkoitetaan erityisesti niitä vesialueita, joilla voidaan harjoittaa muutakin kalastusmatkailutoimintaa, kuin mihin ELY:n kalastusopaslupa antaa mahdollisuuden. Tällaista toimintaa kalastusmatkailutilaisuuksien järjestäminen koskikohteissa paikallisilla luvilla, yli kuuden henkilön onginta, pilkintä ja viehekalastustapahtumat sekä toiminnan järjestäminen hyödyntäen myös muita kalastustapoja. Esimerkiksi vetouisteluretket useammalla vavalla ja pyydyskalastus- ja ravustusretkien tarjonta edellyttävät yrittäjältä paikallisten lupien hankintaa. Lukuun ottamatta alueita, joilla on liikkumisrajoituksia, periaatteessa kaikki alueen vesistöt, joihin ei kohdistu kalastusrajoituksia lainsäädännöstä, soveltuvat kalastusmatkailutoimintaan. Esimerkiksi ongintatapahtumia voidaan järjestää ryhmille hyvinkin pienillä järvillä vesienomistajan niin salliessa.

Opastointiaan soveltuvat alueet ovat hyvin saavutettavissa, alueiden kalakannat ovat riittävän vahvat sekä veneilyyn tarvittavat infrastruktuuri on hyvä. Alueella on myös majoitusmahdollisuuksia, hyviä rantautumis- ja taukopaikkoja ja muuta opastointinnan kannalta tärkeää oheispalvelua. Toisaalta myös pienet ja erikoisemmatkin vesialueet voivat olla kalastusmatkailun kannalta kiinnostavia. Opastointiaan suositellaan suunnattavaksi kalatalousalueen yhtenäislupa-alueelle. Kalastusmatkailutilaisuuksien järjestämisessä tulee välttää häiriön aiheuttamista ympäristölle sekä muille vesilläliikkuville ja kalastajille.

Kalatalousalueen näkemys on, että toimialueella on vahva kaupallisen kalastuksen traditio. Osakaskunnilla on tämän myötä hyvää kokemusta ja valmiudet neuvottelumenettelyyn kaupallisten toimijoiden kanssa. Kalatalousalue suosittaa neuvottelumenettelyä ensisijaisena luvanmyönnön lähestymistapana. Osakaskunnat ovat alueensa parhaita asiantuntijoita arvioimaan kaupallisen kalastuksen mahdollisuuksia ja rajoitteita.

Kalatalousalue suosittaa, että kaupallisille kalastajille ja kalastusoppaille turvataan riittävän suuret kalastusalueet sekä pyydysyksikömäärät. Riittävä kalastuksen ja saaliin volyymi, sekä riittävän suuri toiminta-alue ovat taloudellisesti kannattavan toiminnan ehtoja. Kalatalousalue suosittaa, että osakaskunnat huomioisivat kaupallisen toiminnan mahdollisuuden alueellaan esimerkiksi korvamerkitsemällä 5% luvistaan kaupalliseen käyttöön. Mikäli osakaskunnat myöntävät verkko-, paunetti-, isorysä-, trooli-, tai nuottalupia, on välttämätöntä, että luvan myynnin ehtona olisi kalastuskirjanpito, joka osakaskunta toimittaa kalatalousalueelle vuosittain kalakantojen kehityksen seuraamiseksi.

Lupaneuvottelujen ristiriitatilanteiden varalta ELY-keskus on ohjeistanut kalatalousalueita haarukoimaan jonkinlaista hintahaarukkaa kaupallisten lupien hintatasosta. Tämä on osoittautunut äärimmäisen haastavaksi ja mahdollisesti myös hinnoittelua vääristäväksi tehtäväksi.

Kuten kaikki luvanmyyntikysymykset, myös nämä sopimukset ovat lähtökohtaisesti kalastusoikeutta vuokraavan kaupallisen kalastajan ja vesialueen omistajan välinen asia. **Kalastuslain 5 §:n mukaan oikeus määrätä kalastuksesta kuuluu vesialueen omistajalle. Osakaskuntien oma hinnoittelu voi toimia markkinaehtoisesti ja tapauskohtaisesti, hehtaareittain tai pyydysyksikön keskihinnan mukaan. Kalatalousalueen sisällä hintataso voi myös vaihdella, koska eri alueiden käyttöarvo voi olla erilainen.**

Kalatalousalue ohjeistaa kalatalousviranomaista seuraavasti: Mikäli kaupallinen kalastaja ja vesialueen omistaja eivät pääse neuvotteluyrityksistä huolimatta yhteisymmärrykseen hinnasta, ELY-keskus voi Pälkäneen kalatalousalueella pitää suuntaa antavana referenssinä esimerkiksi osakaskuntien lupahinnat nelinkertaisena. Osakaskunnat saavat jatkossakin hinnoitella lupansa markkinalähtöisesti. Hinnastoa käytetään, mikäli vesialueen omistajan ja kaupallisen toimijan neuvottelut ajautuvat umpikujaan ja ELY-keskus joutuu harkitsemaan kalastuslain 13 § soveltamista. Kalatalousalue voi tällöin selvittää hintatason niiltä osakaskunnilta, jotka ovat aiemmin vuokranneet vesiään kaupallisille kalastajille. Ennen hinnan vahvistamista kalatalousalue kysyy näkemyksiä oikeasta hintatasosta myös kaupallisen kalastuksen etujärjestöiltä, Suomen ammattikalastajaliitolta ja Suomen Sisävesiammattikalastajat ry:ltä.

ELY:n myöntämän luvan kesto tulee harkita tapauskohtaisesti yhdestä viiteen vuoteen kestäväksi. ELY-keskuksen tulee tarkistaa myöntämiensä lupien hinnoitteluperusteet vuosittain. Luvat tulee voida peruuttaa väärinkäytösten, lainsäädännön rikkomisen tai lainsäädännön muutosten takia kesken lupakauden. Luvan peruuttamisen syy voi olla myös merkittävä muutos luonnonoloissa. Lupiin tulee asettaa lupaehtojen lisäksi myös saalisilmoitusvelvoite kalatalousalueelle.

Toimenpiteet ja suositukset:

- ➔ Edistetään kalatalouselinkeinoille sopivien lupa-alueiden syntymistä edistämällä vuoropuhelua ja aluesuunnittelua.
- ➔ Kalatalousalue suosittaa, että osakaskunnat huomioivat kaupallisen toiminnan mahdollisuudet vesialueellaan korvamerkitsemällä 5% lupakiintiöstä kaupallisten toimijoiden käyttöön.
- ➔ Saaliskirjanpitovelvoitteen sisällyttäminen kaupallisille toimijoille.
- ➔ Paikkatiedon laadinta menneistä, nykyisistä ja tulevista kaupallisen kalastuksen ja opastiminnan alueista ja infraasta.

Kaupalliseen kalastukseen soveltuvat pyydykset

Tavoite: Kaupalliseen kalastukseen voidaan käyttää hyvin soveltuvilla alueilla kaikkia kalastuslain sallimia pyydyksiä. Kaupallisen kalastuksen paikkatiedon tuottaminen kalastuksen ohjaamiseksi.

Suunnitelmakaudella kaupallista kalastusta on vara lisätä. Kuhan, muikun ja erityisesti särkikalojen kalastusta voidaan lisätä nykyisestä kalakantojen kestävyyttä vaarantamatta. Särkikalakannat ovat rehevöitymiskehityksestä johtuen vahvat. Kotitarvekalastus on vähentynyt, samoin vapaa-ajan kalastajien verkkopyynti etenkin avovesikaudella. Kehityksen takia seisovien pyydysten pyyntiponnistus on kokonaisuudessaan vähentynyt. Vesialueille on tullut tilaa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen seisovilla pyydyksillä (rysä, paunetti, katiska, verkko, nuotta ym.).

Jatkossa jokaiselle pyydystyypille tulisi määrittää omat, erityisen hyvin soveltuvat alueensa, koska muiden vesistön käyttömuotojen lisäksi myös eri pyydystyypit samalla vesialueella samanaikaisesti saattavat aiheuttaa ongelmia. Lisäksi pyydystyypimäärittelyt vaikuttavat ELY:jen lupamyöntömahdollisuuksiin. Nykyisillä tiedoilla vesialueiden määrittely ei kuitenkaan onnistu mielekkäästi tai tietoon perustuen.

Mikäli alueelle myönnetään lupia nk. ammattimaiseen pyyntiin, esim isorysä ja -paunettipyyntiin tai nuottaukseen, on kalastaja velvoitettava pitämään pyynnistään ja saamastaan saaliista kirjaa, joka on toimitettava kalatalousalueen hallitukselle tai osakaskunnan hoitokunnalle vuosittain kalakantojen seuranta- ja hoitotoimenpiteitä varten. Tiedot tulee käsitellä luottamuksellisesti.

Troolausluvista suositellaan päätettävän tapauskohtaisesti, suosituksena pidetään minimissään 100 py/trooli. Myös laajamittainen nuottakalastus tulee käsitellä tapauskohtaisesti.

Toimenpiteet:

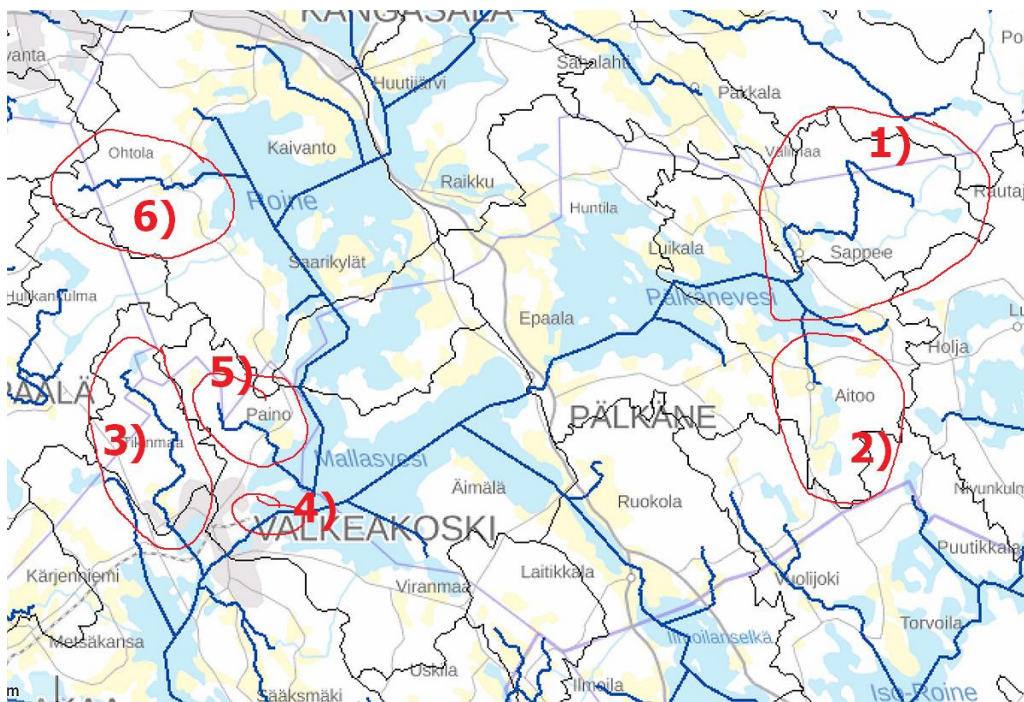
- ➔ Kartoitetaan kaupallisen kalastuksen ja kalastusmatkailun pyyntialueet ja tuotetaan paikkatietoa kalatalousalueella LUKE:n ”Kestävän kalatalouden mallialueet”-hankkeen mukaisesti: Menneet, nykyiset ja tulevaisuudessa kiinnostavat alueet ja pyyntitavat, eri lajien pyyntiin hyvin soveltuvat alueet.

Virtavesien käytön ja hoidon parantaminen

Tavoite: Kalatalousalue toimii yhteistyössä jäseniensä ja muiden yhteistyötahojen kanssa virtavesien käytön ja hoidon parantamiseksi, ja tekee aloitteita potentiaalisista kunnostuskohteista.

Osakaskunnat vastaavat pienvesien sekä puro- ja virtavesien hoitotoimenpiteistä, sekä niihin tehtävistä istutuksista. Kunnostukset vaikuttavat kuitenkin laajemmalle alueelle ja kalakantoihin, jolloin kalatalousalue voi toimia avustavana taustatukena hankkeiden alkuvaiheissa. Kalatalousalue voi opastaa osakaskuntia ja olla mukana rahoitusanomusten laadinnassa. Kalatalousalue tekee osakaskuntien kanssa tarpeellisiksi katsomistaan hankkeista aloitteita ELY-keskuksen kalatalousyksikköön ja kunnille, sekä rakentaa yhteistyötä eri toimijoiden välille. Kertyneitä kalatalousmaksuvaroja voidaan myös valjastaa virtavesien käytön ja hoidon parantamiseen.

Virtavesi- ja kutupaikkakunnostuksien tulee aina perustua tarkkaan laadittuihin selvityksiin. Virtavesistön valuma-alue koko ja veden riittävyys kesäaikana määrittelee sen ”kalataloudellisen arvon”. Jos valuma-alueella on pohjaveden muodostumisalueita, veden laatu ja riittävyys kesän aikana on parempi, jolloin pienempikin valuma-alue voi ylläpitää ympärivuotista kalastoa ja rapuja vesistössä. Joutnesselkään laskevissa puroissa on tunnistettua potentiaalia virtavesikalojen kannalta. Sappeen Arakoskessa sähkökoekalastetaan ja koeravustetaan kolmen vuoden välein velvoitteena (seuraavan kerran v.2022). Etelästä laskevan Myllyojan kalaston tilasta ei ole tietoa. Kartta 2:een on merkitty kohteita, joilla on/voi olla kalataloudellista arvoa ja joihin selvityksiä ja kunnostuksia voitaisiin kohdentaa (Holsti, H, kirjallinen tiedonanto). Näitä ovat Sappeenjärven reitti (1), Aitoon Myllyoja (2), (4) Apianvirta, (5) Myllyniitynoja ja (6) Roineeseen laskeva Myllyoja.

Kartta 2. Kalataloudellisesti potentiaaliset virtavedet Pälkäneen kalatalousalueella (Holsti, H.)

Toimenpiteet ja suositukset:

- ➔ Kalatalousalueen tulee ottaa kantaa sellaisiin toimenpiteisiin ja hankkeisiin, joilla on kalataloudellinen merkitys.
- ➔ Kalatalousalue opastaa, tuo toimijoita yhteen pienhankkeiden toteuttamiseen,
- ➔ Potentiaalisia alueita, jonne selvityksiä ja kunnostuksia voitaisiin kohdentaa:
  - Sappeenjärven reitti: taimenen mäti-istutusten kokeilu ja sähkökoekalastukset, virtavesi-inventointi ja kartoittavat sähkökoekalastukset koko reitille.
  - Aitoon Myllyoja: virtavesi-inventointi ja sähkökoekalastus, kunnostusmahdollisuuksien selvittämiseksi ja kalaston tilan arvioimiseksi
  - Apianvirran sähkökalastus, virtavesikutuisten kalojen kutualueiden kunnostaminen
  - Myllyniitynoja: mäti-istutusten ja sähkökoekalastusten jatkaminen, kunnostustoimien käynnistäminen
  - Roineeseen laskevan Myllyojan virtavesi-inventointi ja kartoittavat sähkökoekalastukset.

Kalastustietojen seuranta

Tavoite: Kalatalousalue kerää perusdataa ja järjestää seurantaan toimialueensa kalavesistä, kalakannoista, vedenlaadusta ja niissä tapahtuvia muutoksia. Kirjanpitokalastajia on jokaisella järviältä.

Tietoon perustuvat hoitotoimenpiteet ovat täsmällisiä ja helpottavat kalavesien hoidon suunnittelua pitkällä aikavälillä.

Kalatalousalue seuraa toimialueellaan käytössä olevia tutkimuksia sekä velvoitetarkkailuja hyödyntäen niistä saatavia tuloksia suunnitellessaan kalavesien käyttöä ja hoitoa. Alueelta kertyy jonkin verran tutkimus- ja seuranta dataa niin KVVY ry:n kuin esimerkiksi velvoitetarkkailujenkin toimesta, mutta tieto on hajallaan ja päällekkäisyyksiäkin saattaa tutkimusaiheissa ja ajankohdissa esiintyä. Kalatalousalue ja osakaskunnat voivat toteuttaa esimerkiksi hankerahoituksella erilaisia kala- ja rapukantojen inventointiin tähtääviä hankkeita.

Kirjanpitokalastuksella saadaan pitkällä aikajänteellä perustietoa kalakannoissa tapahtuvista muutoksista. Kalastuskyselyillä saadaan myös kohtalaisella työpanoksella kerrytettyä paljon perusdataa alueelta ja sellainen olisikin järkevää toteuttaa esimerkiksi viiden vuoden välein. Kalatalousalue suosittelee myös, että osakaskuntien myöntäessä lupia kaupallisille kalastajille lupaehtoihin merkitään myös vuosittainen saalisraportointivelvollisuus.

Toimenpiteet ja suositukset:

- ➔ Kalatalousalue koordinoi ja kouluttaa kirjanpitokalastajat suurimmille järville. 5-6 kalastajaa per järviällä.
- ➔ Kala- ja rapukantojen tilaa inventoidaan tarvittaessa erilaisilla nuottauksilla ja koekalastuksilla ja koeravustuksilla. Niistä tulee neuvotella kalatalousviranomaisten kanssa tapauskohtaisesti.
- ➔ Kalatalousalue toteuttaa kalastuskyselyn järviältille esim. viiden vuoden välein.
- ➔ Kaupallisen kalastuksen saaliiden seuraaminen – raportointi osakaskunnille/kalatalousalueille kerran vuodessa.

Kalastuksenvalvonnan järjestäminen

Tavoitteet: Jokaiselta järvioltaalta löytyy kalastuksen valvontaa. Valvonta on säännöllistä, näkyvää ja siihen on käytettävissä runsaasti resursseja.

Vastuu kalavesien hoidosta ja kalastuksen järjestämisestä on kalastuslain (379/2015) 5 §:n mukaan kalastusoikeuden haltijalla. Kalastuksen valvonnan voidaan katsoa kuuluvan tähän kokonaisuuteen, jolla pyritään saavuttamaan kalastuslain 1 §:n edellytys järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu. Valvonnalla turvataan myös kalastusta säätelevän lainsäädännön toteutuminen käytännössä. Kalatalousalueen tavoitteena on auttaa tehokkaan ja näkyvän kalastuksen valvonnan ylläpidossa: panostetaan valvojien tietotaitoon, uusien valvojien rekrytointiin ja yhteisiin valvontapäiviin.

Tehokkaalla valvonnalla lisätään luvanmyyntiä sekä vähennetään salakalastusta ja –ravustusta. Valvontaa voi kalastuslain mukaan tehdä valtuutuksen omaava, koulutettu ja ELY-keskuksen hyväksymä kalastuksenvalvoja. Kalatalousalue on osaltaan edistänyt kalastuksen valvontaa toimialueellaan ELY-keskuksen edistämismäärävarojen turvin. Valvonnan vähyys on ongelma monien kalatalousalueiden vesillä ja suositeltavaa olisi, että kalatalousalueet tekisivät yhteistyötä valvonnan saamiseksi edes välttävälle tasolle. Parhaana vaihtoehtona voisi olla täysin ulkopuolisen valvojan palkkaaminen suorittamaan usean kalatalousalueen valvontaa.

Osakaskuntia tulee valistaa tekemään päätös valtuutuksesta osakaskunnan kokouksessa. Osakaskunnan omien valvojien lisäksi valtuutus kalastuksenvalvonnan suorittamisesta voidaan tehdä joko Pälkäneen kalatalousalueen valvojille tai Pirkanmaan kalatalouskeskukselle (tai molemmille). Tämä ei velvoita osakaskuntaa käyttämään kyseisiä palveluja, mutta tarvittaessa valtuutus mahdollistaa, että ulkopuolinen valvoja voidaan kutsua apuun johonkin yksittäiseen kriisitilanteeseen. Jos valtuutusta ei ole tehty osakaskunnan kokouksessa, ei valvojalla ole oikeuksia tarkistaa osakaskunnan myymiä lupia.

Osakaskunta voi tehdä yhteistyötä naapuriosakaskuntien kanssa ja tehdä tehoiskuja kummankin vesialueille. Valvontavastuun voi siirtää myös kalatalousalueen valvojille, jolloin asiasta täytyy tehdä päätös osakaskunnan kokouksessa. Kun valvonta siirretään ulkopuolisen tahon suoritettavaksi, on ehdottoman tärkeää, että mahdolliset kalastusmääräykset ovat selkeitä.

Valvontaa suorittaa kaksi valvojaa. Mikäli toinen on kalatalousalueen valvoja, olisi suositeltavaa, että toinen valvoja edustaa osakaskuntaa, pl. osakaskunnan esimies. Yleisenä käytäntönä on, että myös tarkastetut, kunnossa olevat pyydykset merkitään tiedonantolipukkeella: ”Pyydyksenne on tarkistettu, ei huomauttamista, kalastuksenvalvoja” epäselvyyksien välttämiseksi.

Kalatalousalueen tulee aktivoida omia valvojiaan esimerkiksi koulutuksella, yhteisillä tapaamisilla ja valvojakirjeillä. Perustetaan kalatalousalueen ja osakaskuntien valvojien osoiterekisteri, jonka avulla voidaan kalastuksenvalvojille lähettää tiedotteita ja muuta postia.

Toimenpiteet ja suositukset:

- Kannustetaan kalastuksen valvojia korttien uudistamiseen ja tietotaidon ylläpitoon.
- Rekrytoidaan ja koulutetaan uusia kalastuksen valvojia toimialueelle.
- Sähköistetään valvontaa, pyritään lisäämään sähköisen valvontatyökalun käyttöä.
- Järjestetään kalastuksen valvontaa halukkaille vesialueille eri rahoituslähteiden turvin.
- Lisätään tiedotusta lehdistölle ja muille tiedotusvälineille luvanmyynnistä ja kalastusvalvonnasta.
- Kalatalousalueen tulee olla aktiivisesti mukana antamassa lausuntoja kalastuslakiuudistukseen ja olla kehittämässä kalastusvalvojien toimintaa myös valtakunnallisesti.

Alueellinen edunvalvonta

Tavoite: Kalavedet tuottavat selkeää arvoa omistajille. Yhteydenpito vesialueen omistajiin lisääntyy. Vesialueen omistajuus ja omistajien välinen yhteistyö vahvistuu. Sekä osakaskunta- että kalatalousalueluotoimintaan saadaan mukaan lisää kalastajia ja vapaa-ajan-asukkaita.

Osakaskunta koostuu vesialueiden omistajista ja sen tehtäviin kuuluu osakkaidensa edunvalvonta. Tällä hetkellä yhtenä suurimmista ongelmista on aktiivisen väen vähyyttä osakaskuntatoiminnassa. Esimiehet ja muuta aktiiviset jäsenet ikääntyvät, eikä nuorempia henkilöitä saada mukaan. Etenkin Pälkänevedellä on runsaasti jaettu vesialueita ja pieniä osakaskuntia. Osakaskuntien esimiehet eivät näe mielekkääksi tehdä kalavesien hoitotoimenpiteitä, jos vesialueen pinta-ala on muutama hehtaari. Yhtenä keinona voisi olla mökkiläisten aktivoiminen mukaan kalastuskunnan toimintaan. Esimerkiksi osakaskunnan kokouksen voisi järjestää kesällä, jolloin väkeä on mökeillä. Lisäksi osakaskunta voi järjestää erilaisia pienimuotoisia tapahtumia järvellä, jossa samalla esitellään toimintaa ja kalastusta järvellä.

Vesialueen omistaja päättää omalla vesialueellaan tapahtuvasta kalastuksesta ja muusta toiminnasta. Vesialueet ovat omaisuutta, josta voidaan odottaa tuottoa sen omistajille. Tämä tarkoittaa, että vesien laatu ja tuottokyky säilyy vähintään entisellään ja mieluiten paranee. Vesialueen omistajien edunvalvonta on tässä tärkeä toimenpide ja kalatalousalue avustaa siinä vesialueen omistajia. Sen tulee ottaa kantaa sellaisiin hankkeisiin, joilla on kalataloudellista merkitystä tai vesiensä käyttöön vaikuttavia tekijöitä. Osakaskuntien pitäisi aktiivisemmin asettaa hankkeille veden hyvää laatua ja kalastuksen esteettömyyttä turvaavia ehtoja. Samoin osakaskuntien tulisi säännönmukaisesti vaatia itselleen korvauksia hallinnanloukkauksen lisäksi esim. ruoppaus- ja putki/kaapeliasennuksista, joilla on merkitystä joko heti toiminnan tapahtuessa tai pitkäkestoisempia vaikutuksia (esim. pohjaan laskettu putki, joka estää tai vaikeuttaa kalastusta/ravustusta ko. alueella).

Omistajien päätäntävaltaa pyritään tuomaan paremmin esille kalastusasioiden lisäksi esim. erilaisissa ympäristölupahankkeissa ja viranomaisportaissa. Kalatalousalueen toiminnan tavoitteena on parantaa yhteydenpitoa vesialueen omistajiin, lisätä vesienomistajien yhteistyötä sekä luoda kontakteja sujuvan vuoropuhelun aikaansaamiseksi. Tehostetaan nuoriin kohdistuvaa tiedotusta, jotta heidät saadaan houkutelua mukaan osakaskuntatoimintaan.

Vuorovaikutuksen ja keskustelun lisäämiseksi kalatalousalue tuottaa palveluita jäsenistölleen eli vesialueen omistajille. Tällaisia ovat mm. avustaminen edunvalvonnassa ja tiedottaminen vireillä olevista hankkeista, erilaisten tiedotukseen liittyvien palveluiden (pöytäkirjojen, kutsujen ja tiedotteiden julkaisu www-sivuilla) tarjoaminen ja yhteisten neuvottelujen käynnistäminen vesialueen omistajien kesken. Lisäksi kalatalousalue seuraa tehtyjen toimenpiteiden vaikutusta ja tiedottaa tuloksista vesialueen omistajille.

Kalatalousalueen tulee aktiivisesti kannustaa osakaskuntia yhteistoimintaan ja vesialueiden yhdistämiseen. Kalatalousalue voi toimia hankkeen koordinoijana ja kutsua koolle tarvittavat kokoukset. Osakaskuntien yhdistäminen on yksi mahdollisista keinoista, jolla voidaan hidastaa kalastajien vähenemistä ja osakaskuntatoiminnan loppumista kokonaan.

Kalatalousalueen tulee selvittää mahdollisuudet pienien osakaskuntien toiminnan yhdistämiseksi. Tällöin esimerkiksi istutustoiminnan koordinointi, luvanmyynnin järjestäminen ja valvonnan suorittaminen on helpompaa. Mikäli osakaskuntien yhdistäminen on hankalaa, tulee alueella pyrkiä muodostamaan yhtenäisiä lupa-alueita, esimerkiksi verkkokalastajia varten. Tällöin myös kalastus helpottuu, koska kalastajan ei tarvitse tarkkailla vesialueen rajoja niin tarkkaan kuin pienillä vesialueilla. Yhtenäisluvista saadut varat voidaan käyttää alueen hoitotoimiin tai istutuksiin.

Kalatalousalueen tulee neuvoa ja opastaa kalastuskuntia edunvalvonnassa sekä tarvittaessa antaa lausuntoja meneillään olevista hankkeista. Kalatalousalueen tulee olla aktiivisesti yhteydessä osakaskuntiin, silloin kun heidän vesialueella on hankkeita käynnistymässä.

Toimenpiteet ja suositukset:

- Tiedotetaan vesialueen omistajia aktiivisesti www-sivujen ja sosiaalisen median kautta.
- Tuodaan vesialueiden omistajan näkökulmaa esille ympäristölupahankkeiden lausunnoissa ja viranomaisportaalle.
- Avustetaan edunvalvonnassa ja yhteisten neuvottelujen käynnistämisessä.

Viestintäsuunnitelma

Tavoite: Pälkäneen kalatalousalueen verkkokanavat ovat alueen tunnetuin tiedotuskanava. Opastus, neuvonta ja tiedottaminen on aktiivista ja monikanavaista, sähköisiä ja perinteisiä viestintäkanavia hyödyntäen. Kalatalousalue ja osakaskunnat pitävät yllä elävää kalastuskulttuuria.

Kalatalousalueen vahvin voimavara ovat sen jäsenet. Ajankohtaisista asioista viestiminen osakaskunnille ja kalastajille on viestinnän keskiössä. Avoin viestintä rakentaa yhteishenkeä, luottamusta ja helpottaa yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Kalatalousalueen tiedottamisella on suuri vaikutus myös suureen yleisöön. Kalastus tehdään näkyväksi, kaikkine vaiheineen alusta loppuun. Kerrotaan mitä kalalajeja mistäkin vesistöistä on mahdollista pyytää, mitä kalatalousalueen hallinnossa tapahtuu ja tiedotetaan kalatalousalueen jäseniä ajankohtaisista asioista.

Pälkäneen kalatalousalueen sivustoa kehitetään ja päivitetään aktiivisella otteella. Verkkosivuilta löytyvät yhteystiedot ym. tietoa kalavesistä ja luvanmyyjistä sekä veneenlaskupaikoista. Kalatalousalueelle voidaan perustaa myös muita sometilejä esim. Facebookiin ja Instagramiin.

Kalatalousalue ja osakaskunnat voivat yhteistyössä järjestää erilaisia kalastuksen lisäämiseen ja uusien kalastajien aktivoimiseen liittyviä tapahtumia ja kursseja. Kaivannon kanavan kuoretapahtumaa tulee jatkaa ja kehittää edelleen. Osallistutaan jatkossa Valkeakosken kalamarkkinoille ja Mobilian kesämarkkinoille. Jatketaan Pälkäneveden talvinuottatapahtuman järjestämistä ja pyritään saamaan tapahtuma jokavuotiseksi.

Toimenpiteet ja suositukset:

- ➔ Kalatalousalueen hallitus viestii kentälle aktiivisesti kalatalousalueen kuulumisista ja ajankohtaisista.
- ➔ Rakennetaan kalatalousalueen verkkosivut valmiiksi ja kehitetään sivustoa aktiivisesti
- ➔ Perustetaan sometilejä kalatalousalueelle
- ➔ Laaditaan mediatiedotteita ajankohtaisista asioista paikallis- maakunta- ja valtakunnallisiin lehtiin, kutsutaan toimittajia mukaan tutustumaan kalastusasioihin.
- ➔ Käytetään hyväksi myös paikallisten toimijoiden kuten kyläyhdistysten tiedotteita.

Vaikuttavuuden arviointi ja suunnitelman päivitys

Tavoite: Käyttö- ja hoitosuunnitelma on aktiivisessa käytössä oleva ja sen jäseniä kiinnostava suunnittelutyökalu, jota päivitetään säännöllisesti.

Onnistunut käyttö- ja hoitosuunnitelma on rakenteeltaan kevyt, mutta informatiivinen. Se on riittävän käytännönläheinen, mutta kuitenkin ulottuvuuksiltaan riittävät perustiedot antava teos, joka kuvaa kalatalousalueen visiota toimialueensa nykyhetkestä ja tulevaisuudesta jäseniä kiinnostavasti.

Toimivasta käyttö- ja hoitosuunnitelmasta on helppo poimia tavoitteet ja toimintapiteet kullekin toimintavuodelle, oli kyseessä sitten osakaskunnan tai kalatalousalueen toimintasuunnitelma. Vaikuttavuutta arvioidaan kalatalousalueen vuotuisissa toimintakertomuksissa. Tarkempi katsaus tehdään suunnittelukauden puolivälissä. Suunnitelmaa terävöitetään ja tarkennetaan kahden vuoden välein.

Toimenpiteet ja suositukset:

- KHS:n vastuualueet ja seurantamenetelmät delegoidaan selkeästi.
- Käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain. Toimenpiteiden vaikuttavuuden seurannassa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös alueella tehtävien velvoitetarkkailuiden tuloksia.
- Suunnitelman uusien tavoitteiden asettamista tarkennetaan kahden vuoden välein. Suurempi väliarviointi tehdään suunnittelukauden puolivälissä.

4 Lähdeluettelo

KVVY Tutkimus Oy, Mallasveden kalataloudellinen tarkkailu vuosina 2018-2019 -raportti, 2020.

KVVY Tutkimus Oy, Westermarck, A: Pälkäneveden Jouttesselän kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2019, 2020.

Pälkäneen kalatalousalueen kalastuskysely, 2022.

Suomen Vapaa-Ajan Kalastajien Keskusjärjestö, Yhtenäisluvat kuntoon -raportti